4300 iztiskov.

Št. 16. V Gradcu, 16. avgusta 1911. 60. Letnik.

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja c. k. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone. Udje družbe prispevajo na leto 8 krone. Udje dobé list zastonj.

Vsebina: Razglas glede vpeljave poskuševalnega sajenja krompirja leta 1912. — Razglas. — Kmetovavci. — Poučna potovanja. — Veselje do živine. — O goveji in svinjski krmi. — Poučen izlet. — Praktična ročna škropilnica. Poslovni načrt potovalnega učitelja Franca Goričana. — Delo za rezerviste. — Iz razprav osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Stajerskem. — Zborovanje avstrijskega vinorejskega društva v Mariboru ob Dravi. — Zborovanja podružnic. — Iz podružnic. — Poročilo o stanju hmelja. — Uradno. — Zadruga: Poročila Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Tržna poročila. — Oznanila.

Razglas

glede vpeljave preskuševalnega sajenja krompirja leta 1912.

Vsled poročila in predloga odseka za rastlinarstvo je osrednji odbor v seji dne 10. januarja 1911 sklenil leta 1912 po vseh delih Štajerske za preskušnjo saditi razne vrste krompirja, da se enotno dožene, katera izmed raznih vrst je za dotični kraj najprikladnejša glede dobrote in množine.

V ta namen je želeti, da se priglase iz vsake podružnice zanimanci, da se koliko mogoče na raznovrstnih krajih poskusijo razne vrste in da se na tak način dobi pregled, katera vrsta je najbolj priporočljiva za posamezne kraje.

Gospodarji in kmetovavci, ki hočejo v tem slučaju sodelovati, naj se priglasijo pri svojem podružničinem načelstvu, katero naj vsaj do 15. oktobra t. l. naznani njih naslove osrednjemu odboru s poročilom o njih krajevnih razmerah, da se more določiti, kako razdeliti posamezne poskusne vrste.

V Gradcu, 20 februarja 1911.

Attems l. r., predsednik. **Juvan l. r.,** glavni tajnik.

Razglas.

Na mnogostransko željo javlja podpisano uredništvo, da je bilo že do sedaj vsakomur prosto staviti prašanja iz strok, ki so s kmetijskim obratom v zvezi; ker pa se je do sedaj vedno le reklamiralo zakaj ni nič odgovorov, dočim se je stavilo samo edino prašanje na uredništvo, se javi vsem cenjenim čitateljem „Gospodarskega Glasnika“, da je vsakomur dano na prosto, staviti nastala prašanja, ki pa morajo biti v toliko pojasnjena, da se bo moglo uvideti, zakaj se prav za prav praša.

Na drugi strani prosimo pa strokovnjake v praksi, da se udeležujejo tudi z odgovori na objavljena prašanja; stvar pridobi s tem veliko na zanimivosti; po tem pa — še le vsi ljudje vse vedo. Kakor povsod na gospodarskem polju bo tudi v tem slučaju znana trojica: izobrazba, edinost v zvezi z dobro voljo rodila zaželjeni sad najboljše vrste. Uredništvo.

Kmetovavci!

Vsi se še živo spominjate, kake rane nam je zadala suša v letih 1908 in 1909. Prilično tako se godi letos ljudem po severni Avstriji, južni in srednji Nemčiji ter zapadni Francoski. Opozarjali smo vas v zadnji številki našega lista, da ne prodajajte za katerokoli ceno sena, katerega vam je Bog dal v obilni meri lansko leto in letos. Ulogo, katero smo, kakor v zadnji številki „Gospodarskega Glasnika“ omenjeno, naredili na vlado, se je rešila povoljno z dovoljenjem, nakupiti za vsak sodnijski okraj po eno stiskalnico za seno. Zalagali bomo torej lahko omenjene kraje potom Zveze kmetijskih korporacij po ugodnejših cenah, nego so nam jih ponekod smeli ponujati prekupci s senom; slišalo se je celo oprodajah po 1 *K* 40 *v* metrski stot. Vprašanja po senu pa, ki prihajajo iz zgoraj omenjenih krajev kar trumoma, bodisi na c. k. kmetijsko družbo, bodisi na Zvezo kmetijskih zadrug, so povzročila da se zadružnim potom prodaja že precej črez 5 kron cent in bo cena, kakor se da soditi po poročilih, še zdatno poskočila.

Suša je po zgoraj omenjenih krajih tako pritisnila, da je zemlja izsušena na meter globoko. Pojavljala se bo torej tudi tam posledica, da bodo rastline usahnile tako, da še niti drugo leto ne bo poštene košnje, četudi ne bi pritiskala suša. Travino in deteljino seme utegne za to tudi poskočiti zdatno v ceni.

Najglavnejše pri stvari pa bo to, da se bo v tistih krajih živini cena zdatno znižala. Za to je kmetijska družba posegla tudi v tej zadevi vmes ter prosila vlado vzajemno z deželnim odborom in Zvezo kmetijskih zadrug, da omogoči vsem posestnikom da si nakupijo živino, ki bo dobiti gotovo prav vredno, zlasti če bi se nakup vršil v velikem po organih kmetijske družbe, deželnega odbora, živinorejskih in bikorejskih zadrug, okrajnih zastopnikov in podružničinih funkcijonarjev, kjer ni zadrug — ter radi nevarnosti kuge slinavke tudi živinozdravniških strokovnjakov. Po prihajajočih poročilih se je živina že začela prodajati.

Gotovo pa je, da bi si marsikateri posestnik štajerski prav rad kupil živinče v s popolnitev svojega hleva, da ima za to potrebnega cvenka. Da bi se pa tudi to omogočilo, se obrača c. k. družba v sporazumljenju z deželnim odborom in Zvezo kmetijskih zadrug obenem na visoko c. k. vlado s prošnjo, da dovoli državni kredit za nakup živine potrebnim posestnikom, ki se pa naj zavežejo, da dotično vsoto z nizkimi obrestmi (3%) vrnejo v teku 2 ali 3 let. Če bo stvar dobila gotovo obliko, je odvisno od zanimanja kmetijskega prebivavstva napram tej zadevi; če se ne bo nikdo ganil, seveda država ne bo ponujala denarnih sredstev. Kmetijska organizacija bi tukaj začela segati črez spodnještajerske meje in bi si na tak način priborila lahko že prvi ugled napram svetu, ki smatra kmeta še vedno za nekaj več ali manj postranskega.

Da bi se pa naše domače čistokrvno pleme ne mešalo z živino prišedšo iz tujine, moramo pripomniti, da bi pri nakupu prišli v prvi vrsti v poštev mladi voli (junci) in telice, pri katerih se da kaj prirediti, k večjemu mlečne krave, ki bi se pa po 2 do 3 letih prodale mesarju, dočim bi se razmnožila naša domača pasma, katere zboljšavo ne smemo pustiti nikdar v nemar.

Če bi ponujajočo se nam priliko izrabili na tak način, bi pomagali sami sebi in drugim, ki bi sicer morali zalagati le žepe prekupcev in živinskih barantačev pa poklicu.

Kmetovavci naj so pripravljeni na to, da bo vlada uvidela vrednost tega predloga in da se, če je treba, oglase pravočasno za posojilo, za katero se je vlada naprosila pod navedenimi pogoji v ta namen.

Uspeh prošnje centraline pa je odvisen od vsakega posameznika.

Prosto po Juvanu — Holz.

Poučna potovanja.

Z ozirom na predlog, katerega so stavile že pri 85. občnem zboru c. k. kmetijske družbe štajerske dne 23. marca 1908 podružnice v Studenicah, graški okolici in Št. Ilju v Slov. gor., se je O.O. dne 19. januarja 1909 obrnil na c. k. poljedelsko ministrstvo, deželni odbor, ter ravnateljstvo štajerske šparkase z dobro utemeljenimi prošnjami, da bi se skoz tri leta v svrho skupnih prireditev poučnih potovanj naklonila podpora po 1200 *K* od ministrstva, po 600 *K* od deželnega odbora in po 500 *K* od šparkase. Te prošnje pa so bile žalibog brez uspeha.

C. k. poljedelsko ministrstvo je odgovorilo z odlokom z dne 31. marca 1909, da slabo gmotno stališče podelitve te podpore ne dopušča, dočim je šparkasa prošnjo kratkomalo odklonila.

Ker je štajerski deželni odbor svojo naklonjenost napram tej zadevi obljubil pod pogojem, če tudi ministrstvo, oziroma šparkasa prispevata, se je osrednji odbor radi že zgoraj omenjenih odlokov moral odločiti, da potegne še prošnjo pri deželnem odboru brezuspešno nazaj; O.O. se je k temu koraku radi tega zelo težko odločil, ker je prepričan, da je ravno poučno potovanje tisti način učenja, ki vpljiva najugodnejše na gospodarski napredek; za to govore tudi uspehi po onih 2 potovanjih v Švico, katera je priredil za štajerske kmetovavce deželni odbor. Preosnova hlevov in skrb za pravilno urejene pašnike, ki so v zadnjem času glavno stremljenje naših gospodarjev, so zelo lep sad potovanja.

Vsaki torej uvidi, da se izdatki za poučna potovanja ne obrestujejo samo posamezniku, ampak tudi celi deželi. Da je ta misel osrednjega odbora globoko vkoreninjena tudi pri vseh gospodarjih, kaže tozadevni predlog podružnice Judenburg, ki je bil pri letošnjem 88. občnem zboru soglasno sprejet. Predlog se glasi: O.O. naj skrbi, da si podružnice zložijo kaso v svrho prirejanja potovanj; s pomočjo raznostranskih subvencij od države in dežele in prispevkov posameznih članov naj se ugodi preveliki potrebi, da se naši ljudje pouče s prirejanjem poučnih postovanj, katere bi naj priredil, če drugače ne gre, osrednji odbor sam.

S tem se je hotelo reči, da bi na vse zadnje podružnice iz lastne moči s prispevki začele sodelovati na uresničenju mnogostransko izraženih želj.

Na ta način bi podružnice res pokazale, kako živo se čuti potreba strokovne izobrazbe in bo morala po tem takem imeti prošnja, ki se je vseeno še enkrat predložila vladi, gotovo povoljen uspeh, ravno tako kakor pri deželnem odboru, ki je za to itak že pokazal svojo vnemo.

Ker torej O.O. računa, da bo država in dežela vendar priskočila četudi z zmernimi prispevki po 1200 *K* in da bodo vsaj toliko skupno prispevali tudi posamezniki naših štajerskih podružnic, se bliža ta način pouka, ki se je našim gospodarjem tako omilil, vedno bolj uresničenju. Če se pomisli, da ima c. k. kmetijska družba štajerska črez 15.000 plačujočih udov, bi se približno enako visok prispevek, kakor od države, oziroma dežele, spravil prav lahko tudi od po-

družničinih vodstev, ne da bi se trebalo za to še pobirati posebe; če se računa za vsakega člana po 10 vinarjev, bi podružnica s 50 člani prav lahko poslala 5 *K*, s 100 člani 10 *K* i. t. d.; to bi pač lahko zmogla vsaka podružnica in trdno se nadamo, da se to tudi zgodi, kajti na tak način se omogoči večini njih članom, da se udeležijo leto za letom takih poučnih potovanj.

Ker se pa letos te prireditve ne morejo uprizoriti, bi skupičeni znesek 3600 *K* tvoril nekako matico za naslednja leta, ko bi se uprizorilo lahko več potovanj tudi v inozemstvo s približno 40 udeleženci; da bi se ta matica ojačila, bi se mogoče še tudi leta 1912 lahko počakalo s prireditvijo. Med tem bi pa strokovnjaki lahko izdelali načrte za potovanja. Danes natančneje o stvari govoriti, se nam pa dozdeva še malo prezgodaj; samo toliko se naj omeni, da imajo strokovnjaki nalogo skrbeti za snov in predmete, osrednji odbor pa bi prevzel administrativno stran v roke, ter uredil udeležbo po prispevkih podružnic. Podružnice pa bi gledale na to, da bi s časom iz vsakega kraja njih okoliša kdo prišel na vrsto pri udeležitvi.

Ker se bo po strokovnjakih, voditeljih, oziroma spremljevavcih potovanje popisalo, bo dotični udeleženec v podružnici lahko poročal ostalim o svojih utisih, da imajo po tem vsi od tega korist.

V prvi vrsti pa bi se ti obiski prirejali v deželi sami, bodisi na strokovnih zavodih ali umno urejenih posestvih, zgradbah ali drugih praktičnih napravah po vseh krajih štajerske, da v prvi vrsti spoznamo gospodarske razmere štajerske in se sprijaznimo z odnošaji posameznih delov svoje kronovine. Na vsak način bodo pri tej priliki nastale tudi kupčijske zveze.

Pa tudi druge dežele bo treba pogledati, zlasti tiste, s katerimi stojimo že leta in leta v kupčijskih odnošajih; misliti je treba tudi na raznovrstne in za nas gospodarje važne razstave in obiske tujih držav. Kako bi se razširilo na tak način duševno obzorje! Človek, ki je vidil kaj sveta, kaj in kako se drugod dela, gleda potem domači kraj popolnoma z drugimi očmi, vzbudi se mu želja po pravem napredku bolj, nego da je prečital strokovnih knjig pazljivo še v tolikem številu. Stroški pa bi ne bili za posameznika previsoki, če bi volja podružnic prisilila državo in deželo k posnemanju z ozirom na prispevke.

Naravno pa je, da država take stvari le takrat rada podpira, če se navdušenje za stvar vsestranski kaže dejanski. Za to pa se nadamo, da se bo ta za kmetijski pouk in napredek velevažna akcija tem potom posrečila popolnoma.

Prosto po glavnem tajniku Juvanu—Holz.

Veselje do živine.

Posebno živo se spominjam besed, katere je izrekel znani, še zdaj živeči profesor živinoreje na koncu svojega predavanja: „A za živinorejo je treba srca, veselja in ljubezni.“ Že tedaj sem si mislil, te besede niso izusténe kar tako tje v en dan, ampak bodo imele globokejši pomen. Danes pa rečem lahko z mirno vestjo, da vsebujejo te besede zrno cele živinoreje in veliko skrivnost uspeha nekaterih živinorejcev in neuspeha drugih.

Veselje do živine napravlja delo za živino lahko, in vsakdo ve, kako čisto drugače gre vsako delo izpod rok, če se opravlja z veseljem. V nadrednih živinorejskih krajih kakor n. pr. v Švici se smatrajo opravila vhlevu tako častnim, da jih opravljajo če le mogoče člani rodbine, dočim se poslom rajši odkaže delo na polju.

Posebno zanimiv pojav lahko opazujemo na Holandskem, ki je že od nekdaj na glasu kot izvrstna pokrajina za govejo živino, zlasti za mlečno živino; povsod se vidi blagostanje; kmečke hiše so čedne, za kmeta v naših pokrajinah naravnost sijajno opremljene; ljudje na glasu kot poprečno jako izobraženi. Ali ni to mogoče vpliv živinoreje na človeški napredek? Domača hči se tam popolnoma nič ne sramuje opravila v hlevih. Vstane od klavirja, vzame golido in gre molzt. A kako je pa pri nas? Ne rečemo preveč, da pač največkrat primanjkuje pravega smisla, ker primanjkuje pravega veselja! — Gospodarjevo oko živino redi, pravi pregovor. Saj vemo, kako malo zanesljivih hlapcev, ki bi dolgo ostali pri hiši, je dandanes. Če pa ostane dolgo, tudi nima zanimanja za živino. Čisto drugače je pri gospodarju, ki pozna živino od rojstva, pozna njene prednike. Kjer gospodar sam in njegovi opravljajo hlev, se bo tudi skrbelo, da postane hlev prijeten prostor. Gledal bo na to, kako bi se dalo popraviti in zboljšati, da se bodo dela laže in prijetnejše opravljala — a s to skrbjo se že nehote spoji ono drugo, kar je živalim tako dobrodejno: živali dobijo primerne staje, da ne zastaja gnojnica — skrbi se za boljšo ventilacijo. In to je hlev, v katerem se dobro počuti živina, dobro počuti tudi človek.

Živinorejec, ki je z veseljem živinorejec, živali pridno opazuje. Vidi, kaj temu koristi, kaj drugemu škodi, ko navaden opazovavec še ničesar ne pozna. Na ta način spoznava potrebe bolj in bolj in je pač popolnoma v njegovi koristi, da jim skuša ugoditi. Saj gotovo poznate hleve, kjer živina lahko žre, kolikor hoče. Toda če se prašamo, ali je ta goveja živina lepša, kakor v drugih klevih, kjer se krmi samo dvakrat, moramo reči: ne! A zakaj pa ne? Ker se je treba ozirati na naravno potrebo prežvekovanja. Žival mora imeti zadosti časa na razpolago, da krmo dobro premelje in prekuha. Ali si že videl kedaj živino cel dan na paši; no in kedaj se je pasla? Ali ne zjutraj in zvečer? Živalim je torej potreben nek red — saj se še človek navoli, če je že samo en dan na kolinah. Red v krmljenju dela čudeže. Poglejte vojaškega konja! Kako bister, krepek in pogumen je; če pa mislite, da je v vednem izobilju, se motite — ampak to napravi red.

Živinorejec, ki je iz srca živinorejec, spozna kmalu potrebo naravne vzgoje. Svoj čas, ko so bile živali še divje, so bile popolnoma proste, šle so za krmo in vodo, kadar in kam so hotele in imele so na razpolago čisti zrak. A kaj je napravil človek iz njih? Ker je gospodar sveta, si jih je podredil, da mu dajejo razne koristi. Skušal je te koristi pomnožiti z boljšim krmljenjem in oskrbo. Pa prašam vas, ali je to boljša oskrba, če so živali privezane celo svoje življenje na verigi, ko le redkokrat vidijo zlato solnčece? Torej mladino na prosto; vsaka mladina zahteva tega! Ali ne vidite, kako se pod vplivom blagodejnega solnca krepijo mišice, kako se utrjajo sklepi? Poglejmo kmečkega fanta, kakšen hrust je nasproti mestnemu gospodeku iste starosti! Če se prašamo, kdo vživa boljšo hrano, nas odgovor ne zadovolji popolnoma, ampak reči moramo, bivanje in gibanje v prosti naravi ima gotovo velikanski vpliv.

Ali je veselje do živine prirojeno, ali se da pozneje pridobiti? Čudno prašanje in težavno! Trdi se, da je prirojeno. Spominjam se mladosti, kako je bilo. Če smo šli na obisk k sorodnikom, kako težko smo pričakovali povabila v hlev: zdaj pa gremo „hejo“ gledat. Če se to veselje s primernim poukom blagodejno poglobi — požlahtni, tako nastanejo iz tega ljudje, ki bi jim bilo življenje brez živinoreje, življenje brez veselja. V vinorodnih krajih je navadno živinoreja na slabšem stališču. Zakaj? Ker vinograd zahteva svojih pravic, zahteva skrbi — zahteva tudi ljubezni. — Ali v današnjih, za živinorejo tako ugodnih časih, je važno tudi prašanje, ali se da veselje do živine pozneje pridobiti? Nekateri trdijo, da težko. Nekaj resnice je gotovo na tem. Ampak, če se eden začne natančneje baviti z živinorejo, in vidi, kako hvaležne so živali za vsako malenkost, kako se dobrikajo okoli svojega dobrotnika, kako ga z veseljem pozdravljajo in skačejo okoli njega, ali mu to ne zbudi veselja do „ljube živinice“. Mislim, trdo srce mora biti, ki tega ne zmore.

V današnjih časih, ko se toliko piše in govori o povzdigi živinoreje, mislim, da je dobro tudi o tem enkrat ziniti. Prepričan sem, da se lahko naša živina poprečno še jako zboljša, samo ne sme manjkati prave podlage.

Zidanšek.

O goveji in svinjski krmi.

I.

Hrana in redilne snovi, ki so v hrani in ki jih dajemo živini, se ne razkrojijo in prebavijo popolnoma. En del teh redilnih snovi gre navadno še neprebavljen iz telesa. Za rejo pa imajo seveda samo ona krmila vrednost, ki se prebavijo in preidejo v kri. Zato razlikujemo težka, lahka in sploh neprebavljiva krmila.

Prebavnost in izrabnost posameznih krmil je odvisna od raznih okolnosti: *a*) od vrste krmila; *b*) od njegove kakovosti, to je od razvoja, spravljanja, shranjevanja in pripravljanja; *c*) od razmerja, v katerem so posamezna krmila med seboj; *d*) od živali, kateri se daje; *e*) od zdravja živali; *f*) od starosti živali; *g*) od dela in od počitka, ki ga ima žival na razpolago.

Med lahko prebavna krmila spadajo: mlada zelena krma, pesa. K težko prebavnim prištevamo: slamo, trdo seno, listje bob i. t. d. Če dajemo velike množine teh težko prebavnih krmil, dobi živina koliko ali pa jo napne, ali pa si pokvari prebavila. Mlada, nežna in sveža krma je mnogo bolj prebavna ko stara in prestana. Enako je dokazano in znano, da je paša bolj prebavna ko pokošena trava. Slabo vreme ob času spravljanja dela krmo manj prebavno. Lahko razkrojljive snovi, posebno redilne soli, se v dežju izperejo (izlužijo); taka krma je potem manj vredna in manj okusna. Tudi okus krmil vpliva zelo močno na prebavo. S primernim pripravljanjem se lahko naredijo razna krmila bolj užitna in prebavna, n. pr. krompir s tem, da se skuha. Beljakovine pa postanejo s tem, da se razgrejejo, manj prebavne.

Krmilo se le tedaj dobro izrabi, še so razne skupine krmila, n. pr. one, ki imajo mnogo dušca v primeri z onimi, ki ga imajo malo, v nekem določenem razmerju. Če n. pr. dajemo samo mlado deteljo, potem se beljakovina, ki je ima taka detelja zelo mnogo, ne izrabi popolnoma in velik del je gre popolnoma brez vsake koristi v izgubo. To pa se ne godi, če pomešamo mlado deteljo s slamo ali travo. Isto se godi, če se dajejo prevelike množine zelo beljakovinastega močnega krmila, n. pr. oljevih prg. Tedaj se le mali del beljakovine porabi za meso in mast. Ker pa so krmila, ki imajo beljakovino, najdražja, je tak način krmljenja prava potrata. Enako je potrata, če mislimo, da lahko nadomestimo beljakovinasta krmila z velikimi množinami krmil, ki imajo zelo mnogo škroba, n. pr. s krompirjem; potem primanjkuje potrebna beljakovina za prirastek mesa in mi s takim načinom krmljenja ne dosežemo prav nič ali pa potrebujemo trikrat tako dolgi čas, da desežemo isto telesno težo.

Izraba krmila je odvisna tudi od vrste živine. Tukaj moramo pred vsem razlikovati med živino, ki prežvekuje (preževa) in ono, ki ne prežvekuje. Že razlika v zobovju, pred vsem pa pri želodcu, nam takoj pokaže, da obe vrsti te živine krmo različno izrabita. Prežvekovavci izrabijo suho krmo zelo dobro, dočim je za svinje manj primerna. Pri prežvekovanju se namreč krma temeljito z drobi in pomeša s slino, ki razkroji redilne snovi. Tudi zdravje živali vpliva zelo na izrabo krme in nje redilne vrednosti. Vsaka bolezen zmoti in ovira prebavo in izrabo krme. Razen tega tudi v isti vrsti ne izrabi vsaka glava živine krme enako. Splošno se lahko reče, da mlada živina krmo bolj in boljše izrabi ko stara. Med zelo napornim delom živina ne more krme dovolj izrabiti.

Glavna krma za govedo je zelena in suha trava. Ta krma, ki zavzema v primeri s svojo redilno vrednostjo neprimerno zelo mnogo prostora odgovarja najbolj naravni krmi živine na paši in tvori navadno glavno sestavino vsakega mešanega krmila. Pri svinjah pa naj tudi po leti tvori glavno krmilo zelena krma, po zimi pa senski zdrob, drobno narezano in oparjeno deteljno seno in korenje. Kot dodatek se daje pesa, krompir, pomije in drugo, kar je vse lahko prebavno a malo redilno. Vsi ti dodatki pa napravijo suho krmo bolj okusno in laže prebavno, če so ji dodani v pravem razmerju. Z besedo močna krmila (Kraftfuttermittel) označujemo vsa ona krmila, ki imajo zelo mnogo redilnih snovi posebno beljakovine in tolšče, ki pa zavzemajo zelo malo prostora in ki so zaradi tega najbolj primerna za to, da spravijo redilne snovi drugih krmil, če se jim primešajo, v pravo razmerje. Močna krmila so razna žita, oljeve prge, otrobi in nekateri drugi odpadki.

Kakor smo že omenili, tvori travniška mrva glavno krmo in podlago pri krmljenju goveda. A tudi pri krmljenju svinj tvorijo razne vrste trav, krmilna zelišča, posebno pa razne detelje pretežni del krme. Izkušnja nas uči, da uspevajo tudi svinje tem bolj in da ostanejo tem bolj zdrave, čim bolj se hranijo z naravno krmo in to so v prvi vrsti razne zelene rastline.

Vrednost travniške krme je zelo različna in odvisna od marsičesa. Odvisna je od lege travnika, od njegove pognojenosti, od sestave ruše, od vremenskih razmer med rastjo in spravljanjem, nazadnje od načina spravljanja in shranjevanja.

Na nekoliko suhi in prisojni zemlji raste navadno bolj redilna in bolj okusna krma, ko na

senčnatih ali mokrih travnikih. Kakor znano, je planinsko seno bolj fino in bolj okusno ko dolinsko. Ravnotako je otava bolj redilna ko seno. Če smo travnike pravilno pognojili, dobimo ž njih boljšo krmo ko z negnojenih. Vendar pa preizdatno in enostransko gnojenje z dušcem (stranišnim gnojem, gnojnico) škodljivo vpliva na sestavo ruše in kakovost krme. Krma dobi debela, trda stebla in postane lesena. Nadalje vpliva na kakovost krme v veliki meri sestava ruše. Čim več je dobrih, sočnih krmilnih rastlin in čim manj plevela, tem boljša je seveda ruša. Razen tega je zelo ugodno, če se nahaja med travo primerna množina raznovrstne detelje v pravem razmerju. Vse detelje so navadno izborne krmilne rastline. Iz raznih vzrokov pa se ne priporoča, da bi kot krmo za govedo pridelovali samo in izključno rdečo deteljo. Ker ima zelo mnogo beljakovine, se živina rada napnè in beljakovina — ki ni v pravem razmerju z ostalimi hranilnimi snovmi — se slabo izrabi in torej potrati. Suho deteljo je teže sušiti ko pomešano s travo. Če mešamo travo in deteljo, se zemlja boljše izrabi in dobi se večji pridelek. Tudi se nam ni treba bati, da bi se živina napela, če mešamo deteljo z drugimi travami. Pač pa je rdeča detelja izborna krma za svinje.

Med travami so posebno sladke trave, za krmo zelo izborne, n. pr. razne vrste pahovke, zlati oves, lisičji rep, pasja trava, travniška biljnica, grebenčica i. t. d. Kjer pa se pokažejo kisle trave, n. pr. šaš, muhič, sitje i. t. d., tam je zemlja vlažna in trava slaba. Kisle trave imajo zelo malo redilno vrednost in lahko, ker imajo kremenčevo kislino, škodujejo živini na zdravju.

Jako dobra krma je mešanica, sestavljena iz rži in graholjke ali ovsa, graholjke, graha in konjskega boba. Če se o pravem času pokosi in če ne leži tako da ne splesni, jo govedo in kot spomladno mešanico tudi svinje rade jedo.

Zelena koruza je med vsemi vrstami krme najbolj izdatna. Najboljše je, če jo pokosimo, predno gredo listi predaleč narazen in tedaj daje pomešana z deteljo in graholjko izborno krmo, posebno za molzno živino. Sama zase pa ni kaj prida, ker ima premalo beljakovine. Za svinje je izborna krma divji regrat, cikorija ali potrošnik. Ta ostane dve leti na isti zemlji in da vsako leto štiri do pet košenj zelo dobre krme. Cikorija se lahko prideluje tudi pomešana z rdečo deteljo. Nadalje so za svinjsko krmo primerne še naslednje rastline: medvedja šapa ali dežen, osat, kropive, regrat in še drugi pleveli po njivah in travnikih.

Ščavje rone je za svinjsko pičo manj primerno, ker ima strup (oksalovo ali deteljno kislino), ki lahko pri tej živini celo smrtno učinkuje. Krompirjevo ščavje ima zelo malo redilnih snovi, razen tega pa tudi še en strup (takozvani solanin), je torej popolnoma neprimerna ali celo nevarna krma. Če ga skrmimo več, začne živina bljuvati, ali pa jo primejo krči in odrevenelost. Razen tega pa moramo še enkrat posebe in ponovno omeniti, da škoduje obiranje ščavja pri pesi na dve strani: pridelek je manjši in pesa je manj trpežna. pl. Naredi.

Poučen izlet
k deželni kmetijski šoli v Št. Juriju ob juž. žel. kmetijske podružnice za ptujsko okolico.

Meseca maja t. l. je priredila kmetijska podružnica za ptujsko okolico poučen izlet k deželni kmetijski šoli v Št. Juriju ob juž. žel. Udeležniki izleta so si najprvo ogledali jubilejno mlekarno v Št. Juriju in potem kmetijsko šolo, kjer jim je v odsotnosti ravnatelja gospoda Belleta razkazoval in razložil cel ustroj zavoda strokovni učitelj agrarni inženir gospod J. Zidanšek. Izletniki so z velikim zanimanjem sledili razkazovanju in razlaganju posameznih panog povsem vzornega gospodarstva in raznih gospodarskotehničnih pripomočkov ter notranje uredbe šole in zavoda.

Vsi so bili skrajno zadovoljni s tem, kar so videli in slišali ter so izrazujoč presrčno zahvalo gospej ravnateljevi in gospodu Zidanšeku za preljubeznjiv sprejem in trud zapustili zavod, ki je namenjen izobrazbi spodnještajerskega kmetijskega naraščaja, s prepričanjem, da je vodstvo in učno osobje šole tako, da lahko doseže zavod v polni meri svoj namen. Edino, kar se je pogrešalo, je pouk v vinarstvu, tej važni panogi Spodnje Stajerske. Upati je, da merodajni faktorji ščasoma tudi temu odpomorejo.

Te vrstice so pa namenjene drugim kmetijskim podružnicam, da zbude tudi pri njih zanimanje za šolo, ki je v prvi vrsti namenjena našim kmetovavcem, ki bi morali biti vedno v tesni zvezi s svojim zavodom.

Praktična ročna škropilnica.

Neredkokrat se poprašuje po praktični in vendar ne predragi ročni škropilnici. Tako n. pr. potrebujejo take škropilnice čestokrat v šolskih vrtih ali v malih vrtih zasebnikov, katerim ni za to, da bi se ukvarjali z velikimi nahrbtnimi škropilnicami, ki bi pa vendar le radi sami škropili svoja drevesca, trse in druge rastline bodisi, da jih obranijo raznih bolezni ali vsakojakih golazni.

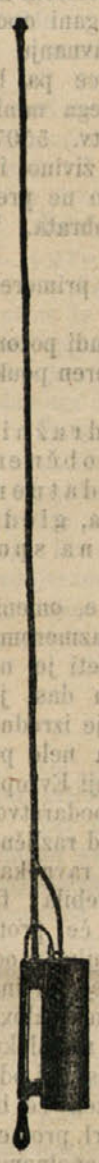

Pisec teh vrst je preskusil več sistemov in na podlagi lastne izkušnje lahko priporoča ročno škropilnico, kakoršno kaže pridjana slika in ki jo izdeluje in prodaja kotlar Gabriel Dona (Götzis, Vorarlberg).

Škropilnica škropi fino in delo ž njo je prav lahko in enostavno. Posoda za tekočino drži okoli 2 litra; stransko ji je pritrjena zračna pumpa, popolnoma enaka onim, ki jo rabijo kolesarji; ta je v zvezi z enakim ventilom, kakoršen je pri kolesu; če se torej gumijeva cevka na ventilu obrabi, jo je nadomestiti, kakor pri kolesu (bicikeljnu). V slučaju potrebe je pri tej škropilnici rabljiva tudi vsaka druga kolesarska pumpa.

V posodo je vliti tekočino na zgornji strani, ki je proti sredini vglobljena kakor lijak in je napolnjeno posodo trdno zapreti z mesingastim vijakom. Da se škropilnica ne zamaši, se priporoča tekočine, ki se rabijo, prej precediti. Napolniti je pa posodo tako, da ostane še okoli 2 *cm* praznega prostora, kamor se napumpa zrak s pumpo, ki je ob enem ročaj škropilnice. Z nekoliko sunki se doseže taka razpenjavost v posodi, da škropilnica dalj časa sama deluje; ko pa zračna moč pojenjava, je treba zopet le nekoliko pumpati in škropilnica škropi tako dolgo, da se izprazni. Razen takrat, ko je treba pumpati, ima delavec eno roko vedno prosto.

Razpršilnik je pritrjen na kratki nekoliko vpognjeni, močni, gumijevi cevi (za nizko škropljenje) ali pa, kakor kaže slika, na dolgi prevrtani, lahki, bambusovi šibi (za škropljenje dreves in visokih brajd). Oboje se lahko premenjuje, kakor je pač potrebno.

Pipica, s katero se škropljenje lahko prične in ustavi, se da s sesalno cevjo vred odviti. Sesalna cev je iz gumija in da seže do dna ter tako omogoči popolno izpraznenje posode, ima na koncu kovinsko obtežilo.

Ako se včasih pri škropljenju sesalna cev ne pomika za tekočino ali če se morebiti zvije, je treba le škropilnico nekoliko strositi in ovira škropljenja je odpravljena.

Ta škropilnica, s katero je mogoče s tal škropiti tudi do približno 5 *m* visoko, stane pri izdelovavcu 19 *K* 80 *v*. Zupanc.

Poslovni načrt
gospoda potovalnega učitelja Franca Goričana za drugo polovico leta 1911.

Okraj Slovenska Bistrica: Gornja in Spodnja Polskava, Črešnjevci, Šmartno na Pohorju in Venčesl.

Okraj Celje: Gornja Ponikva in Petrovče.

Okraj Vransko: Vransko.

Okraj Kozje: Koprivnica in Podsreda.

Okraj Konjice: Dolič, Prihova, Kebelj, Sveta Kungota in Sv. Duh.

Okraj Gornji Grad: Rečica.

Okraj Slov. Gradec: Mislinje, Sv. Ivan in Sv. Peter.

Okraj Šoštanj: Sv. Andrej, Št. Ilj, Skale.

Okraj Marnberg: Sv. Primož in Sobota.

Okraj Maribor d. b.: Reka.

Okraj Laško: Širje in Trbovlje.

Sajenje dreves se bo razkazovalo povsod tam, kjer so se naročila drevesca iz deželnih drevesnic.

Delo za rezerviste.

Da dobijo rezervisti, ki gredo v septembru na dopust, laže kako kmetijsko službo ali delo v kaki obrti, ki jo znajo izvrševati, poziva posredovalnica za delo pri deželni „Zvezi za dobrodelnost na Štajerskem v Gradcu“, Hofgasse 14, v zvezi in sporazumno s štajersko podružnico avstrijske družbe „Srebrnega križa“ vse delodajavče, naj ji naznanijo mesta in posle, ki bodo s 1. septembrom postali prosti. Te prijave se naj pošljejo najpozneje do 1. septembra pisarni Posredovalnice za delo ali pismeno ali pa telefonično (štv. 2207). Posredovalnica bo potem naznanila potrebno dolojemavcem, ki se bodo pri nji oglasili. Objava naj obsega: način posla ali dela, ki se oddaja, plačo, čas nastopa in natančno adreso delodajavca. To posredovanje je popolnoma brezplačno.

Iz razprav osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem.

749. seja dne 11. julija 1911. Začetek ob 10. uri predpoldne.

Navzoči so sledeči gospodje: ekscelenca načelnik Edmund grof Attems, I. podnačelnik Henrik vitez pl. Plessing, zastopnik visokega deželnega odbora Franc grof Attems, 19 članov O. O. in tajnik Holz kot zapisnikar.

Predsednik pozdravi navzoče in otvori sejo.

Predno preide na dnevni red, čestita I. podnačelniku Henriku vitezu pl. Plessingu in članu O. O. k njunemu odlikovanju.

Henrik vitez pl. Plessing je bil odlikovan z redom železne krone 3. reda, član O. O. Klammer pa s Franc Jožefovim redom. V znak, da se pridružijo čestitki, se navzoči vzdignejo s sedežev, dočim govori predsednik o zaslugah odlikovancev, ki sta si jih stekla v dolgih letih nele v ožjem domačem delokrogu, ampak tudi v javnih korporacijah, pred vsem kot sotrudnika in sodelavca pri c. k. kmetijski družbi, kjer sta neumorno in uspešno delovala v prid skupnosti, pred vsem pa v korist štajerskih kmetovavcev. Želi, da bi lahko to svoje delovanje še dolga leta z uspehom nadaljevala.

Ginjena vsled priznanja svojih zaslug in čestitke predsednika se odlikovanca zahvalita in obljubita, da bosta tudi v bodoče vse svoje delo posvetila napredku kmetijstva in prospevanju kmetijske družbe in da se bosta trudila, da ne bosta varala zaupanja, ki se jima je skazalo z odlikovanjem in ki se stavi vanja.

Nato kroži zapisnik zadnje seje v vpogled.

Predno preide predsednik na dnevni red, naznani, da za 10. julij t. l. sklicana seja agrarnopolitične sekcije vsled premale udeležbe ni bila sklepčna in da se zato tudi ni mogla konstituirati. Ker pa je bilo predloženih nekoliko referatov, so se referenti naprosili, naj svoja poročila, ne da bi se o njih posvetovalo v odsekih, predložijo v O. O. Člani odseka pa se bodo znovič povabili na sejo, da se odsek konstituira. V tej drugi seji se bo odsek konstituiral neglede na število navzočih članov.

1. Poročila in predlogi agrarnopolitičnega odseka.

a) Mnenje visokemu c. k. poljedelskema ministrstvu o postavni ureditvi preživitka.

Poroča član O. O. Klammer.

Poročavec omeni, da razmere pri preživitku pri nas na Štajerskem še niso tako nevzdržljive in potrebne spremembe kakor v sudetskih deželah, kjer pride na posameznika po 2, ali celo po troje preživitkov. Da ne zaviramo spremembe v sudetskih deželah, kjer je res potrebna in da zabranimo za Štajersko, kjer so razmere popolnoma drugačne, neprimerne postavne določbe, predloži poročavec v imenu O. O., naj se obrnemo na visoko c. k. poljedelsko ministrstvo s pozivom, da se naj pred vsem ustvari najprej državna okvirna postava, da pa se naj določitev vseh podrobnosti prepusti posameznim kronovinam.

Predlog je bil sprejet.

b) Mnenje visokemu c. k. poljedelskemu ministrstvu glede prepovedi nočnega dela žensk v industrijskih obratih.

Poročavec član O. O. Sutter prečita najprej odlok c. k. poljedelskega ministrstva, zade-

vajoč prepoved ženskega dela nočnega v industrijskih obratih in razlikovanje industrijskih na eni, kmetijskih in gozdarskih podjetij na drugi strani; nato omeni, da je postava že sankcijonirana in da se na nji ne da nič več spremeniti; zato gre samo še za izvrševalno naredbo, ki se bo pozneje izdala, in k tej stavi poročavec naslednji predlog:

O. O. blagovoli skleniti: Visokemu c. k. poljedelskemu ministrstvu se z ozirom na odlok z dne 21. junija 1911, štv. 24.726/167 sporoči, da O. O. popolnoma priznava primernost in potrebo postave z dne 21. februarja 1911 glede prepovedi nočnega ženskega dela v industrijskih obratih. Pač pa se zdi O. O. potrebno, da se v izvrševalni odredbi jasno in določno izreče, kateri kmetijski obrati se naj, ker so v zvezi s praprodukcijo, izločijo iz veljanosti in sežaja te postave in predloži, da se naj določba v členu V, lit. *a*, razglasilnega patenta k obrtnemu redu z dne 20. decembra 1859, zadevajoča kmetijsko in gozdarsko produkcijo in njene postranske posle, kolikor se v glavnem pečajo z vdelavanjem lastnih pridelkov, sprejme v izvrševalno naredbo. Da ne bo napačnih razlag, naj se še posebe navedejo: fabrike za konzerve, mlekarne, stiskanje vina in jabolčnika, sušenje in pripravljanje hmelja za trg med obiranjem, trenje in tkanje lanu in dela pri sladkorni pesi, dokler ne pride v tvornico in dokler zadeva to delo peso, ki so jo pridelali kmetovavci sami.

Predlog je bil sprejet.

c) C. in k. infanterijski polk štv. 27 v Ljubljani prosi, naj se podpira njegova nameravana uvedba praktičnih kmetijskih tečajev za vojake.

Poročavec član O. O. pl. Seutter pozdravi najprej dejstvo, da se je zanimanje za kmetijstvo pokazalo že tudi pri vojaških krogih, govori o gmotnih koristih, ki bi jih dobilo vojaštvo s poljedelstvom in vrtnarstvom za lastni namen, o moralnih koristih, če se vse delo strokovno vodi in predloži sledeči predlog:

1. O. O. blagovoli prošnjo c. in k. infanterijskega polka štv. 27 za podporo v znesku 600 *K* v svrho uvedbe kmetijskih tečajev pri vojaštvu v letu 1911 visokemu deželnemu odboru toplo priporočiti;

2. Naj O. O. naznani poveljstvu c. in k. infanterijskega polka štv. 27 v Ljubljani, da se naj za prireranje brezplačnih strokovnih predavanj pri vojaštvu, dislociranemu v Gradcu, obrne od slučaja do slučaja na c. k. kmetijsko družbo za predavatelje; izvun štajerske dežele pa se za sedaj strokovnjati ne morejo pošiljati.

3. C. in k. poveljstvo 27. infanterijskega polka se naj pozove, naj v jeseni 1911 vloži pri c. k. kmetijski družbi prošnjo za sadna drevesca po ceni, ki je določena za kmetijske posestnike, kateri prošnji se naj v prvi vrsti ugodi v korist štajerskih delov in ubikacij tega polka.

4. Končno se naj c. in k. poveljstvo 27. infanterijskega polka pozove, naj pri kmetijski družbi ob enem o poročilom s uspehih in delu v tekočem letu najkesneje do septembra 1912 zopet vloži prošnjo za podporo v gotovini.

Predlog je bil sprejet.

2. Poročila in predlogi odseka za živinorejo in mlekarstvo.

a) Podružnica v Riegersburgu prosi, naj se sklene potrebno, da se bo dosedanji način ogledovanja mesa spremenil.

Poročavec član O. O. Januschke prečita najprej vlogo podružnice v Riegersburgu, naj se prepreči, da bi se bolna in v sili zaklana živina prizadetim posestnikom odkupila za neprimerno malo ceno, meso pa se potem prodajalo odjemavcem za isto ceno, kakor meso popolnoma zdrave živine; meso v sili zaklanih živali bi se naj kot tako označilo in prodajalo za nižjo ceno, ko je ona od občine potrjena cena. Dasi taki dogodki na deželi niso nič kaj redkega, vendar za to ni potreba novih, posebnih predpisov, ker take predpise že imamo, samo da se ne izvršujejo, kar pa je v jasnem in očitnem nasprotju z namenom, iz katerega so bili ti prepisi dani z državno postavo in odredbami namestnije delokrogom samostojnih občin. Razen tega so v tej stvari tudi mesarji dobili v odredbi svoja potrebna navodila in ravnala. Iz besedila postave in odredbe izhaja popolnoma jasno, da imajo od občine nastavljeni in od politične okrajne oblasti potrjeni ogledniki živine in mesa pravico zahtevati, da se meso v sili zaklane živine prodaja za nižjo ceno. Sedaj pa je stvar občine, oziroma njenih organov, da pazijo na to, da se ti predpisi tudi redno izvršujejo. V novi postavi o živinskih kugah je ogledovanje mesa v sili zaklane živine v krajih in okolici, kjer biva kak živinozdravnik, pridržano živinozdravniku; tako je podana garancija, da se bodo postavni predpisi res tudi vestno izvršili. Da pa se vse te zgoraj omenjene škodljive navade korenito odpravijo, je treba organizacije in samopomoči. Tako so se ustvarila posebna društva, ki skrbijo za to, da se meso v sili zaklane živine na najboljši in najugodnejši način spravi v denar. Samopomoč je najdalje v tem, da posestnik vztraja na svoji pravici in se je drži in da sam skrbi za to, da se bolna živina zakolje in proda. Z ozirom na to se priporoča, da se občine in njih organi opozorijo na pravice, ki jih imajo pri ravnanju z mesom v sili zaklanih živali; kmetovavce pa bi bilo treba opozoriti na določbe trgovskega ministrstva z dne 21. decembra 1908, štv. 5507, vsled katerih smejo klati tudi zdravo živino in nje meso prodajati, kakor dolgo to delo ne prekorači mej postranskega kmetijskega obrata. V ta namen bi bilo treba:

1. Poskrbeti v družbinem glasilu za primeren članek in

2. naprositi c. k. namestnijo, naj tudi potom političnih okrajnih oblasti skrbi za primeren pouk.

Predlog je bil sprejet.

b) Sklepanje o predlogu podružnic Obdach in Ilz, sprejetem na 88. občnem zboru kmetijske družbe in dodatnem predlogu g. Aumanna iz Obdacha, glede zatiranja nalezljivega katarja na spolovilih pri govedu.

Poročavec, član O. O. Januschke, omeni, da je ta kuga napadla našo živino pred razmeroma zelo kratkim časom. Pred kakimi 10 leti je na severnem zapadu vdrla na Štajersko in dasi je čas tako kratek, vendar se je vsled svoje izredno velike nalezljivosti v tem času razširila nele po vsej Štajerski, ampak tudi po celi Srednji Evropi. Škoda, ki jo trpi vsled tega naše gospodarstvo, je seveda izredno velika; bolezen je vsled različne infekcije različna; živina, ki je bolozen ravnokar dobila, trpi več ko ona, ki jo je že prebila; ta nalezljivi katar živine ne imunizira in če proti njemu nič ne storimo, ga ne spravimo nikdar od svoje živine. Telice ostanejo jalove, breja živina pa rada zvrže in lahko postane popolnoma jalova in vsled tega nesposobna za pleme; tudi na mleku je škoda velika. Z živinozdravsko policijskimi odredbami se bolezen ne da zatirati, razen če bi se vsled velike razširjenosti te kuge zaprl promet z živino po vseh krajih, kar pa je popolnoma neizvršljivo. Zato poskušamo z raznimi sredstvi, kakor izpiranjem, vpihovanjem praškov, mazanjem i. t. d. Zdravljenje se vkljub temeljitosti vleče zelo dolgo; če zdravimo vztrajno in sistematično, lahko dosežemo, to je dognano, zaželjeni uspeh. Če pa zdravijo svojo živino samo posamezniki, se doseže malo ali celo prav nič, ker se ta bolezen zelo lahko in hitro prenese, ali naravnost, ali pa z raznimi sredniki. Kolikor stvar danes poznamo, se proti nji ne da drugače uspešno nastopati nego s temeljitim razkuženjem hleva in sicer od vsakega posameznika; to velja posebno tedaj, če se za živino rabi zadružni plemenski bik. Kakega posebnega sredstva proti tej bolezni pa danes še nimamo; nasvet, naj se živinozdravniška šola peča s proučevanjem bistva in zatiranja te bolezni, se mora pozdravljati; imenovana šola se s to boleznijo peča že dalje časa, a doslej se je še ni posrečilo iznajti zanesljivo učinkujoče in priročno sredstvo proti tej bolezni. Vzrok za to tiči pred vsem v tem, da ta bolezen ne imunizira. Zadružni instruktor Schneitter še predloži dodatni predlog:

„Enako kakor svoj čas v Švici se naj skliče anketa, na kateri bi se naj govorilo o oblikah, v katerih se ta nalezljivi katar kaže in o desinficiranju hlevov.“

Dr. Klusemann se strinja z vsem tem in meni, da bi bilo zelo primerno, če bi se o priliki licenciranj in premiranj pokazalo ljudem, kako se naj ta bolezen z dosedaj znanimi sredstvi zatira; poročavec Januschke ima proti temu tehtne pomiselke, ker bi se potem lahko sumilo in očitalo, da se je na ta način okužila tudi zdrava živina.

Zaradi tega stavi poročavec naslednji predlog:

„S splošnim, za vse živinorejce dostopnim poukom se naj dado potrebna pojasnila o bistvu te bolezni in o odredbah, ki so na razpolago, da se ta bolezen prepreči ali zatrè. Želeti bi bilo, da bi potrebna pojasnila in praktična navodila o pokončevanju te bolezni dajali izvedeni živinozdravniki na licu mesta. Posebno priporočljivo bi bilo, da bi se ta pouk vršil o priliki izbere bikov in — posebno previdno in oprezno — o priliki ogledovanj živine.

Ker pa zahteva osebna intervencija, zdravila in desinfekcijska sredstva velike izdatke se bo ta stvar, ki obeta veliko gospodarsko korist, le tedaj lahko z uspehom začela in vršila, če se bodo potrebni izdatki, vsaj deloma, pokrili iz javnih sredstev.

Zato se naj visoka vlada in visoki deželni odbor naprosita, naj dasta na razpolago potrebna sredstva in sicer za tekoče leto 5000 *K*, tako da se bodo lahko dajala zdravila in desinfekcijska sredstva, če že ne popolnoma brezplačno, pa vsaj za zelo znižane cene na razpolago. Če pa bi se naj izvršila v tej stvari obširnejša akcija, bi se naj dal na razpolago živinozdravnik, ki bi stranke nič ne stal.

Nadalje se nasvetuje, naj se s pomočjo državne živinozdravske uprave poskrbi mnenje visoke šole za živinozdravstvo o najprimernejšem in najbolj praktičnem zatiranju te kuge in varstvu pred njo, oziroma naj se, kakor pred leti, vrši anketa, ki bi se naj pečala z vsemi temi prašanji.“

Predlogi so bili sprejeti.

(Dalje prihodnjič.)

Zborovanje avstrijskega vinorejskega društva v Mariboru ob Dravi.

Avstrijsko vinorejsko društvo priredi v nedeljo 3. septembra 1911 svoje zborovanje v dvorani Götzove pivovarne v Mariboru. Za to zborovanje so pripravljeni naslednji referati: O izberi najpriporočljivejših vrst trte za Štajersko, kakor skušnje, katere smo do sedaj napravili z različnimi vrstami trt na amerikanski podlagi. Delovanje štajerskega deželnega odbora z ozirom na vinorejo. Prašanje, kako omogočiti pošteno prodajo štajerskih vin. Uporaba umetnih gnojil v vinogradih. Razprava o obdačenju vina in o zavarovanju proti toči. Predlogi. Za vse te referate so določeni priznani strokovnjaki, ki bodo nudili marsikaj novega in strokovno zanimivega. Razpravljalo se bo od 9. do 1. in od 3. do 6. ure popoldne.

Radi vsestranske važnosti tega zborovanja priporočamo našim vinorejcem, da se tega zborovanje udeleže kolikor mogoče mnogoštevilno že radi pretečega obdačenja vina. *H.*

Zborovanja podružnic.

Ivanjkovci. Tukajšnja podružnica c. k. kmetijske družbe štajerske priredi v nedeljo dne 20. avgusta t. l. ob ½4. uri popoldne v gostilni Kralja kmetijsko zborovanje, pri katerem bode predaval agrarni inženir gospod Jožef Zidanšek, strokovni učitelj na kmetijski šoli v Št. Juriju ob juž. žel. Sprejemale se bodo od članov prošnje za subvencije plemenske kokoši, naročila za kmetijski koledar, umetna gnojila i. t. d. ter obravnavali došli dopisi. Vse člane kakor tudi druge, ki se zanimajo za to velevažno kmečko organizacijo, vabi k obilni udeležbi Načelstvo.

Ptuj. Podružnica c. k. kmetijske družbe za ptujsko okolico priredi v nedeljo dne 27. avgusta ob 3. uri popoldne kmetijsko zborovanje pri Antonu Arnugu v Novi vasi pri Ptuju, kjer bo predaval gospod Iv. Jurančič o umni čebeloreji. Kmetovavci, pridite v lepem številu!

Iz podružnic.

= **Sv. Jurij ob P.** Zborovanje šentiljske podružnice se je vršilo dne 2. julija t. l. v gostilni gospoda Alojza Wratschka pri Sv. Juriju ob Pesnici in je bilo navzočih črez 200 udeležencev. Podružničin načelnik gospod Reppnig otvori sejo ter pozdravi deželnega poslanca Negerja in gospoda strokovnega učitelja Jentscha najprisrčnejše, kakor tudi vse ostale in mnogoštevilno došle. Še pred dnevnim redom izroči gospod načelnik Reppnig gospodu vinorejskemu inštruktorju Wreßnerju bronasto kolajno z diplomo, kar mu je priznal 88. občni zbor c. k. kmetijske družbe. Gospod Wreßner se zahvali za priznano odlikovanje s prošnjo, da se dà njegova zahvala na znanje pri prezidiju in pri osrednjem odboru c. k. kmetijske družbe. Poljedelski strokovni učitelj gospod Jentsch govori na to prav lepo o obdelovanju zemlje in o organizaciji kmetov, kar je občinstvo poslušalo med

odobravanjem. Deželni poslanec Neger razklada o stanju železnice Maribor—Wies, na kar se je vposlala soglasno sprejeta peticija na naslov deželnega zbora. Gospod nadučitelj Robnik utemeljuje tudi nujnost zgrade omenjene železnice in predlaga, da se gospodu poslancu Sutterju, ki je v svetu državnih železnic tako odločno nastopal, izreče najprisrčnejša zahvala, ter je končal s „Hoch“ v čast gg. Negerja in Reppniga. Gospod Hoinig razmotriva nato o potrebi ustanovitve mesnice s prosto prodajo; gospod Neger daje k temu potrebna pojasnila. Na to se izžreba cela vrsta kmetijskih potrebščin, med njimi tudi glavni dobitek, kojega je podarila podružnica šentiljska. Končno se zahvali gospod načelnik vsem govornikom, posebe še gospodu Negerju, Jentschu in Robniku ter zaključi na to zborovanje.

Ormož. Tukajšnja podružnica c. k. kmetijske družbe štajerske je imela dne 16. julija t. l. v gostilni gospoda Šimena Kandriča izvenredno zborovanje. Podružničin načelnik Ivanuša otvori zborovanje ter pozdravi odlične goste: senatnega predsednika dra. M. Ploja, profesorja Jurtelo, namestn. svetovavca dra. Preskerja in druge. Odposlanec O. O. c. k. kmetijske družbe, tajnik Holz, daje razna pojasnila k poročilu podružničinega tajnika gospoda nadučitelja Porekarja; na to izroči najstaršemu članu ormožke podružnice gospodu S. Kandriču, 86 letnemu starčku, osivelem pri trudapolnem, pa plodonosnem delu v prid podružnice skoz celih 34 let, bronasto kolajno z diplomo, katero mu je priznal 88. občni zbor c. k. kmetijske družbe štajerske ravno tako kakor gospodu nadučitelju na Humu, gospodu Ant. Porekarju, ki razen svojega delokroga za prosveto naroda neumorno in uspešno izpolnjuje nakazano mu mesto kot vzgojitelj kmetijske mladine in najde še zraven tega čas, posvetiti svoje moči in zastaviti svojo voljo v prid kmetijske organizacije skoz celih 25 let kot poslovodja in tajnik ormožke podružnice z besedami, da netranja vrednost priznanja naj poplača vsaj deloma njiju dobro voljo, kakor so se tudi Špartanci zadovoljili svoj čas za najvišje uspehe s priprosto oljkino vejico; delo, izvirajoče iz plemenitega srca, nesebičnih ozirov, v prid in oporo pomoči potrebnega kmetijskega stanu se pa ne da poplačati niti z zlatom. Gospod nadučitelj Porekar naroči odposlancu osrednjega odbora, da prinese vrnivši se v Gradec osrednjemu odboru za to, v podeljenih odlikovanjih izraženo, naklonjenost v imenu obeh odlikovancev toplo zahvalo. Po tem enostavnem ali na srce vplivajočem prizoru povzame besedo spet tajnik Holz ter razpravlja o koristih in potrebi kmetijskega knjigovodstva, ter si je pridobil zagotovilo, da se bo knjigovodski tečaj vršil v doglednem času i v področju ormožke podružnice. K besedi se oglasi še na to gospod Škerlec iz Vičanec ter razpravlja o kmetskem položaju in kako ga najprej in zanesljivo spraviti do zaslužene veljave in trdne gospodarske neodvisnosti, na kar se zaključi oficijelni del zborovanja. Pri skupnem obedu pred gostoljubno hišo Kandričevo se je pojavila veselost in živahno se je napivalo po tisti stari navadi, če je prevzela blažena veselost srce spodnještajerskega trpina kmeta; spomin na te trenutke, ki ostane itak vsem navzočim vse žive dni neizbrisljiv, je podprl tajnik Holz tudi s fotografično sliko cele skupine, ki je obdajala slavljenca.

Poročilo o stanju hmelja.

Žalec, 15. avgusta 1911. V očigled neugodne letine za hmelj je društvo sklenilo letos nameravano razstavo preložiti na leto 1912. — Hmeljarsko društvo v Žalcu ima sedaj tudi legitimacije za državno železnico med Celje—Velenjem na razpolago; ta legitimacija pa ima le tedaj veljavnost, če se pri železničnimi blagajni oglasi vsaj 10 obiračev, ki imajo to legitimacijo (vsak vsojo) v rokah; legitimacije, glaseče se na ime lastnika, morajo biti tudi podpisane od občinskega načelnika ter imeti tudi občinski pečat. — Da bi se pridelovavci hmelja, ki so se s predprodajo zelo oškodili po mogočnosti ohranili pred škodo, namerava društveno vodstvo uvesti primerno akcijo; vsi tisti pridelovavci torej, ki so bili primorani prej prodati svoj pridelek naj pismenim potom društvenem vodstvu naznanijo kedaj, koliko in po kateri ceni so svoj hmelj prodali. — V svrho zatiranja rdečega predečega klešča, ki povzroča bakreni prisad, priporoča društveno vodstvo vse hmeljeve rozge, kakor tudi napadeno listje sežgati, kole opaliti, stališča potresti z živim apnom in začeti resno misliti na vpeljavo žičnatih vspenjal. Natančneja navodila daje društveno vodstvo.

Žalec v Savinjski dolini, 2. avgusta 1911. (VIII. poročilo južnoštajerskega hmeljarskega društva.) Suša vstraja, vročina pojema zadnja dva dneva polagoma, noči postajajo hladneje; dobro oskrbljeni nasadi na debeli rodni plasti so se do sedaj držali, dočim so nasadi na prodnatih tleh začeli veneti in se mestoma celo sušiti. V 4—5 vrtih se je pojavil rdeči prisad. Vkobuljenje srednjega hmelja počasi napreduje; kakor omenjeno, se namerava s 15. avgustom začeti z obiranjem, če suša ne bo prisilila prezgodnje dozoritve.

Žalec v Savinjski dolini, 5. avgusta 1911. (IX. poročilo južnoštajerskega hmeljarskega društva.) Na vzhodnem delu hmeljarskega okoliša se je pojavil, kakor omenjeno bakreni prisad, ki se razširja zlasti na vzhodno in južno stran ter se loti že tudi poznega hmelja. Srednjerani hmelj se drži in ga bo menda mogoče rešiti, če se bo z obiranjem okoli 10. avgusta polagoma začelo. Suša pritiska v enomer dalje in trpe rastline vse bolj vidno. Nade na dober pridelek se krčijo.

Žalec v Savinjski dolini, 10. avgusta 1911. (X. poročilo južnoštajerskega hmeljarskega društva.) Suša pritiska v enomer dalje, vročina je čim dalje večja, bakreni prisad se širi tudi proti zapadni strani. Po nekod se je začelo že z obiranjem srednjeranega hmelja. Če v kratkem ne bo izdatnega deža, je pozni hmelj zelo ogrožen.

Žalec v Savinjski dolini, 15. avgusta 1911, (XI. poročilo južnoštajerskega hmeljarskega društva.) Plohe v zadnjih dneh so vrte očividno osvežile. Bakreni prisad se ne razširja dalje. Dne 16. avgusta se začne splošno z obiranjem srednjeranega hmelja (goldinga). Mnogo kupcev prihaja dan za dnem. Letos nameravana razstava se bo morala radi slabe letine na prihodnje leto preložiti.

Kmetovavci!

Od c. k. ministrstva za poljedelstvo je prišla spet naslednja izjava pod št. 31.602.

Pri zalaganju vojaškega erarja s kmetijskimi pridelki se je spet pripetilo, da so posamezniki pri gospodarskih skupinah nižje vrste, podružnice pri zalaganjih v lastni režiji bodisi na lastno roko, bodisi potom skupin višje vrste (Zveza zadrug) v zadnjem času spet napovedali, oziroma oddali mnogo večje množine pridelkov nego odgovarjajo velikosti dotičnih posestev; dotični pridelki torej niso zrastli na lastnem posestvu, ampak so se na vsak način kupili od drugod, morebiti tudi onstran mej avstrijskih.

Ker se pa na ta način izključuje velik del gospodarjev iz zalaganja vojaštva z domačimi pridelki in se je na tak način gmotno naravnost oškoduje, na drugi strani pa se dela naravnost proti vojaškem erarju, ki ma najboljšo voljo vojaške dobave s časom spraviti popolnoma v kmetijske roke, kar je v zadnjem času tako lepo napredovalo, naj delajo glavne kmetijske korporacije v deželi z vso vnemo na to, da se v prihodnje kaj takega ne bo več godilo.

Za to opozarjamo vse naše podružnice, da z vso strogostjo gledajo na to, da nikdo ne prijavi in ne odda več, ko tisto množino, ki odgovarja velikosti njegovega posestva. Onemogoči se naj, da tržijo in barantajo posamezniki s kmetijskimi pridelki za vojaške dobave samopašno, ter da skubijo na eni strani producenta, na drugi strani pa vojaški erar.

Pri tej priliki si dovoljujemo se sklucevati na članek v „Gospodarskem Glasniku“ št. 8, na strani 68, pod naslovom „Pozor kmetovavci“ ter nujno prosimo ne samo podružničina vodstva ampak tudi vsakega posameznika, da naj s takim početjem ne mešajo štrene, ki veže v tem oziru kmetijstvo z vojaškim erarjem in ne rušijo vezi, ki jih je priborila kmetijska organizacija v težavnem boju s prekupci, ki so dosedaj z večinoma dobivali mastne dobičke, za katere se je edino le kmet trudil.

Holz.

K št. 29.350 ex 1911.

Natečaj.

Početkom šolskega leta 1911/12 so razpisane sledeče ustanove za slušatelje kmetijskega učilišča „Francisco Josephinum“ v Mödlingu:

a) Ustanova iz zasebne šatulje Njega c. in k. apostolskega Veličanstva v letnem znesku po 500 *K*, ki se imenuje z najvišjim naslovom Nje Veličanstva cesarice Elizabete;

b) ustanova c. k. poljedelskega ministrstva v letnem znesku po 500 *K*;

c) dve ustanovi c. k. nižjeavstrijske namestnije po 600 *K* za slušatelje tega zavoda, ki imajo na Nižje-Avstrijskem domovinsko pravico.

Nadalje se podele za slušatelje vrtnarske šole „Elizabetinum“, ki je zvezana s kmetijskim učiliščem, za leto 1911/12 dve ustanovi po 500 *K*, od katerih je ena zaznamovana z najvišjim imenom Njega Veličanstva cesarja, druga Njenega Veličanstva rajne cesarice Elizabete.

Končno je dala c. k. namestnija nižjeavstrijska še za slušatelja, pristojnega na Nižje-Avstrijsko, ki se posveti pivovarski stroki, 1 ustanovo po 600 *K*.

Termin za prošnje za eno teh ustanov, katere je nasloviti na ravnateljstvo Francisco Josefinum v Mödlingu, je 10. september t. l., tam se dobe tudi programi o zavodu.

Pogoji za sprejem so:

1. Dovoljenje starišev ali njih zastopnika,
2. starost vsaj 16 let,
3. spričevalo o dovršenih 4 razredih kakega gimnazija, realke ali realnega gimnazija z uspehom, ki mu dovoli vstop v višji razred, ali pa meščanske šole z vsaj dobrim uspehom. Prosivci za sprejem, ki imajo samo meščansko šolo, morajo delati sprejemni izpit in se sprejmejo le v določenem številu. Prednost imajo prosivci s poljedelsko prakso.

Za sprejem v vrtnarsko šolo pa je treba:

1. Dovoljenje starišev, oziroma njih namestnika,
2. dokaz o dovršeni ljudski šoli,
3. starost vsaj 15 let in telesna krepkost.

Prednost imajo tisti. ki so se že pečali z vrtnarstvom.

Za sprejem v pivovarski tečaj zadostuje ljudskošolsko spričevalo in dokaz, da se je prosivec bavil vsaj ½ leta s pivovarsko stroko praktično. Štipendisti morajo šolnino tudi plačati.

Od c. k. poljedelskega ministrstva.

K št. $\frac{29.632}{II. 3788}$ **Razglas**

glede drenažnega tečaja.

V Brežicah se priredi od 18. do 24. septembra t. l. šestdnevni drenažni tečaj. Za povzdigo zanimanja za ta sam ob sebi važni tečaj se je določilo 10 štipendij po *K* 20·— za potrebne udeležence, ki morajo biti vešči nemškega in slovenskega jezika.

Namen tečaja je izobrazba strokovnih preddelavcev pri drenažah.

Prosivci za štipendije morajo lastnoročno pisane prošnje vložiti najkesneje (pozneje) do 4. septembra t. l. pri kulturnotehničnem oddelku deželnega odbora štajerskega v Gradcu (Kulturtechnische Abteilung des steiermärkischen Landesausschusses in Graz, Raubergasse Nr. 2). V prošnji se naj navede, ali je prošnjik že kedaj delal pri melijoracijah, če je obeh deželnih jezikov (nemškega in slovenskega) zmožen in če bi se v slučaju sposobnosti hotel dati uporabiti kot preddelavec pri drenažnih delih.

Razen prošnje še je treba vposlati:

a) Krstni list; *b)* domovnico; *c)* nravnostno spričevalo od občine; *d)* zadnje šolsko spričevalo.

Tečaj se začne v pondeljek dne 18. septembra ob 8. uri zjutraj.

Natančneja pojasnila daje kulturnotehnični oddelek deželnega odbora štajerskega v Gradcu kakor tudi podružnica c. k. kmetijske družbe v Brežicah.

V Gradcu, 20 julija 1911.

Od štajerskega deželnega odbora.

Razglas.

Na deželni vinorejski in sadjerejski šoli v Mariboru se vrši od 18. do 23. septembra tečaj o uporabi sadja in zelenjave. Razpravljalo se bo v nemškem jeziku in razkazovalo o obiranju, razbiranju (sortiranju) o shranitvi in umestnih načinih kako ohraniti sadje za bodočnost. Tudi konzerviranje zelenjave se bo razkazovalo po priporočljivih načinih udeležencem vsaj v toliki meri, da se lahko ravnajo po pridobljenih navodilih. Tečaj je brezplačen; udeležba je določena na 30 oseb. Oglasiti se je vsaj do 12. septembra t. l. pri ravnateljstvu deželne vinorejske in sadjerejske šole v Mariboru.

Superfosfat, najstarše in najzanesljivejše gnojilo s fosforovo kislino. Že pred 80. letih so na angleškem pridobivali kostno moko na ta način, da so raztolkli navadne živalske kosti, ter vporabljali za gnojilo. Pozneje so se kostne moke in še pozneje tudi rudninski surovi fosfati obdelovali z žvepleno kislino ter se tako preustrojili v superfosfate; kot tako se šteje to umetno gnojilo med najstarše pa obenem v resnici med najbolj učinkujoče. Dočim se druga umetna fosforova gnojila morajo še le po različnih kislinah, nahajajočih se v zemlji, ter po mnogovrstnih vplivih po časi razkrajati, razkroji superfosfat kratko malo zemljinska vlaga prav lahko v tako obliko in v taki meri, da kolikor najblagovejnejše vpliva na razvitek rastlin na vse strani. Fina razdeliltev fosforove kisline vpliva zlasti v težki ilovni zemlji zelo ugodno. Merodajna pri vrednosti tega gnojila je samo v vodi razstopna fosforova kislina, četudi žveplenokislo apno deluje zelo ugodno na ostale rastlinske snovi, da jih rastline laže uporabljajo v svojo hrano. Taki superfosfati so neobhodno potrebni pri pomladanskih setvah; pa tudi pri jesenskih učinkujejo zelo blagodejno, ker učinkujejo brzo, tako da se rastline še pred zimo okrepijo in tem laže prezimijo. Superfosfati pa so tudi primeroma zelo ceno gnojilo. Za izčrpano težko zemljo priporočamo našim gospodarjem amonijakov superfosfat, za lahko zemljo kalijev superfosfat. Pridatek superfosfata se splača pri vsakem gnojenju na sicer dobri zemlji, zlasti pa pri jesenski setvi rži in pšenice; v pozni jeseni naj bi se tudi zmislilo na travnike.

Priznanje. Dornova pri Leobersdorfu (Niž.-Avstr.) dne 19. junija 1911. Prvi tovarni za izdelovanje mlinskih kamnov v Sandau. Radevolje Vam potrjujemo, da ste nas zadovoljili popolnoma s svojimi žrmljami, vkolikor smo naredili skušnje z njo. Svojim tovarišem prav toplo pripročamo nabavo tega mlina. Z odličnim spoštovanjem Ivan Polstererovi sinovi, posestniki umetnega mlina, Dornova

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.

Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

Poročila glede blagovnega prometa Zveze.

Poziv k udeležbi pri vojaških dobavah, posebno pri dobavi sena in slame.

Zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem namerava letos izvesti dobavo sena in slame za c. in k. vojsko v večjem obsegu ko doslej. Da pa bo dobila podlago za svoja pogajanja s c. in k. vojaško upravo, ki se bodo najbrže začela na koncu avgusta t. l., mora vsaj približno vedeti, katere množine bo imela na razpolago.

Zato ponovno uljudno pozivljamo vse svoje člane, naj nam naznanijo, kakor hitro se da, za sedaj še neobvezno, koliko sena, steljne in posteljne slame bi lahko oddali. V teh ponudbah naj bo navedena:

a) množina, ki bi se oddala;

b) cena za 100 *kg* v zvežnjih stisnjeno, vloženo v vagone in zaračunano od oddajne postaje in

c) rok dobave.

Glede dobave ovsa, rži in pšenice bomo še pravočasno naznanili vse potrebno.

Ker c. in k. vojaška uprava ne more stopiti v zvezo z vsakim posameznim kmetovavcem, se je obrnila v prvi vrsti zaradi oskrbovanja svojih potrebščin na osrednje zveze kmetijskih zadrug, ki imajo potrebne trgovske pomočke; posameznik je slab, skupina je močna in le ona lahko res z uspehom kaj opravi. Zato se posameznim kmetovavcem priporoča, naj se združijo v svoji podružnici, posojilnici ali kaki dobavni zadrugi in tako skupno stavijo svoje ponudbe Zvezi.

Kakor smo že v prejšnjih razglasih naznanjali, vlada po nekaterih deželah suša, tako da lahko s sigurnostjo pričakujemo, da bomo izvažali sladko in kislo (konjsko) seno. Zato ponovno svetujemo vsem svojim članom, naj krme, ki jo bodo imeli na razpolago, ne prodajo prenagljeno raznim prekupcem, ampak naj s prodajo čakajo.

Sporazumno s c. k. kmetijsko družbo smo že poskrbeli vse potrebno, da bodo naši člani dobili ugodno priliko za prodajo svoje krme.

Zato se naj prijave za prodajo sena in slame kolikor mogoče hitro pošljejo Zvezi gospodarskih zadrug na Štajerskem v Gradcu, Franzensplatz 2.

2.

Nakup travinega semenja in žit za setev.

Zveza opozarja na to, da kupuje vsakovrstno travino semenje, dobro očiščeno in prosi, naj se ji pošljejo večji vzorci ter se ji naznani, koliko katere vrste in za kako ceno je na prodaj.

Ravno tako kupuje Zveza tudi žito za setev, kakor zimski ječmen, zimsko pšenico in zimsko rž, oves (tudi črni), posebno iz goratih krajev, vendar pa prosi, da se ji poleg množine in cene naznani tudi višina in kakovost zemlje, v kateri je zrastlo ter da se ji pošlje vsaj $^1/_4$ *kg* vsake vrste za vzorec.

II.

Poročilo

vnovčevalnice za sadje pri Zvezi gospodarskih zadrug o pričakovanem pridelku sadja in vina po stanju na koncu julija 1911.

Že v našem poročilu, ki smo ga priobčili sredi meseca junija, smo opozarjali na neveselo dejstvo, da bomo na Štajerskem, ki je vendar ena najbolj bogata sadja med vsemi avstrijskoogrskimi kronovinami, letos že tretjič imeli pod srednji pridelek sadja.

In danes, ko poročamo po preteku približno šestih tednov o stanju pridelkov po mnogih poročilih, ki so nam v tej dobi došla od raznih strani (glej tablico) in ko vpoštevamo točo, ki je v zadnjem času naredila po mnogi krajih toliko škode, ne pridemo do boljšega sklepa ko zadnjič, ampak deloma še do manj zadovoljivega.

Pričakovani pridelek sadja in vina na Štajerskem po stanju na koncu julija 1911.

Sadjarski okraj	Jabolka	Hruške	Češplje in slive	Marelice in breskve	Grozdje	Orehi	Poprečno se je v letih 1899—1910 razposlalo metrskih stotov	Po sedanjem stanju se za leto 1911 pričakuje metrskih stotov
1. Anižka dolina: Aussee, Gröbming, Irdning, Schladming, Liezen, Murau	3·3	2·5	3	—	—	—	170	150
2. Gornja Murina dolina: Murau, Leoben, St. Lambrecht, Neumarkt, Oberwölz, Oberzeiring, Judenburg, Knittelfeld, Sekkau, St. Michael, Mautern, Trofaiach	3·2	3	3·5	—	—	—	900	700
3. Muričina dolina: Bruck o. M., Neuberg, Mürzzuschlag, Krieglach, Aflenz, Kindberg, Mariazell	3	3	3·5	3	—	—	650	650
4. Žabniška in Bistriška dolina: Friedberg, Vorau, Birkfeld, Pöllau, Ilz, Stubenberg, Burgau, Hartberg, Fürstenfeld	3	3·3	2·8	3·5	2·6	2·2	45.000	45.000
5. Raabina dolina: Weiz, St. Ruprecht o. R., Gleisdorf, Feldbach, Fehring, Kirchbach	3·3	3·4	2·4	2·8	2·8	2·4	70.300	50.000
6. Graška Murina dolina: Gradec, Voitsberg, Köflach, Hitzendorf, Peggau, Frohnleiten, Übelbach, Semriach, Kumberg	3·6	3	2·5	2·5	2·8	2·3	61.850	37.000
7. Lipniška Murina dolina: Wildon, Lipnica, Stainz, Lonč, Ivnica, Ernovž, Spielfeld, Arvež, Luče	4	3	2·5	3·3	3	2·4	42.100	25.000
8. Spodnja Murina dolina: Cmurek, Radgona, Straden, Ljutomer	3·4	3	2·4	3	3	2·7	25.450	20.000
9. Dravina dolina: Maribor, Pesnica, Št. Ilj, Sv. Lenart v Slov. gor., Rogatec, Slovenja Bistrica, Ptuj, Ormož, Slovenji Gradec, Marnberg	3·6	3	2·2	2·6	3	2·5	65.300	40.000
10. Savinjska dolina: Celje, Št. Jurij, Konjice, Poljčane, Laško, Mozirje, Šoštanj	4	3	2	3·2	3	2	10.100	6.000
11. Savina dolina: Zidani most, Brežice, Sevnica, Rajhenburg, Kozje	3·2	3	2·3	2·4	2·5	2	6.700	5.500
Skupaj							329.020	230.000

Pomen v tej tablici porabljenih številk: 1 = zelo dober, 2 = nadsrednji, 3 = srednji, 4 = podsrednji, 5 = zelo slab pridelek se pričakuje. Črta pomeni, da se tista vrsta sadja v onem kraju ali sploh ne prideluje ali pa v zelo neznatni meri.

Po zelo skrbni cenitvi, pri kateri se je upoštevala produkcijska moč posameznih sadunosnih okrajev, se je pokazalo, da bo letošnji skupni pridelek dosegel komaj 65 do 70% poprečnega normalnega pridelka in da bo za razpošiljanje kakih 2300 vagonov sadja po 10.000 *kg*.

Črešnje so dale dober pridelek; jabolka bodo dala slabo srednji, gruške srednji, češplje in slive skoro dober, murelice, breskve in orehi srednje dobri pridelek.

Veselo je, da grozdje do sedaj poprečno zadovoljivo, deloma celo zelo dobro kaže. Marsikje se sicer pritožujejo nad peronosporo, vendar pa lahko po pravici upamo, da se ne bo zelo razširila in da se bo dala z uspehom zatirati, ker imamo sedaj suho vreme brez dolgih dežjev.

Če si hočemo ustvariti sodbo o ceni, ki jo bo imelo sadje v jeseni in o možnosti prodaje in če v ta namen primerjamo, kako stoji sadje v drugih deželah, ki vplivajo na našo trgovino s sadjem, potem vidimo, da nima nobena tuzemska, pa tudi ne inozemska dežela popolnega pridelka, posebno ne pri koščičastem sadju.

Po poročilih, ki smo jih dobili iz drugih dežel, bo pridelek pečknatega sadja samo na Francoskem, Holandskem in v Belgiji dober, deloma zelo dober; na Nižjem Avstrijskem, Gornjem Avstrijskem in Tirolskem dobro srednji; na Koroškem, Moravskem, Kranjskem, Ogrskem, v Bosni in Hercegovini, Nemčiji, Švici in Južni Rusiji srednji; na Češkem, v Galiciji, Bukovini in Srbiji pod srednji; pri koščičnatem sadju, kjer pa prihajajo za nas samo slive in češplje v poštev, bo dober: na Holandskem, Nižjem Avstrijskem in Tirolskem; srednji: na Gornjem Avstrijskem, Solnograškem, Kranjskem, Ogrskem, Koroškem, v Nemčiji in Švici; pod srednji ali celo slab: na Češkem, Hrvaškem, Slavonskem, v Bosni in Hercegovini, Moravskem, v Galiciji, Bukovini in Srbiji.

Dodatno k temu še omenjamo, da kažejo gruške v primeri z jabolkami glede na njih razširjenost poprečno boljši pridelek ko jabolka.

Kakor se pri primerjanju tega poročila z onim, ki smo ga priobčili v sredi junija, lahko posname, se je pričakovani pridelek skoro splošno, prav posebno pa na Češkem in Italijanskem, poslabšal; tega je deloma kriva dolgotrajna suša, kakor n. pr. v Sudetskih deželah, pri južnih deželah pa je mnogo škodovalo dolgotrajno deževje v zgodnjem poletju.

Če se oziroma na to, kako kaže sadje pri nas doma in v drugih sosednjih deželah, ki prihajajo za našo sadne trgovino v poštev, lahko glede moštnega in zimskega namiznega sadja, ki nas v prvi vrsti zanima, rečemo, da bo, prodano o pravem času, doseglo zelo zadovoljivo ceno, ki za ceno prejšnjega leta nikakor ne bo zaostajala.

Ker bomo imeli na Štajerskem malo sadja in ker je lanski sadjevec po večini pač že pošel ter ga bomo sami doma mnogo potrebovali, ga pač ne bomo, dasi je cenjen in priljubljen, izvažali. Vzrok za to tiči tudi v tem, da je voznina v Nemčijo zelo draga, tako da Nemčijo laže zalagajo s sadjevcem Francosko, Holandsko, Belgija, Italija in Švica, kjer bo sadjevca več in kjer so tudi razdalje manjše.

Tudi namizno sadje, ki ga bo razen na Tirolskem (in zimskega na Gornjem Avstrijskem) v vsaki kronovini zelo malo, se bo malo izvažalo, razen če bodo letos, pred vsem v Nemčiji ugodnejše razmere za prodajo ko lani.

Nakup in prodaja moštnega in namiznega sadja.

Znovič opozarjamo na to, da je Zveza, oziroma njena vnovčevalnica za sadje, poleg posredovanja pri nakupu in prodaji, raztegnila svoje delovanje tudi na direktni nakup in prodajo moštnega in namiznega sadja, pred vsem v celih vagonih, in da je v ta namen sklenila zvezo s tuzemskimi in inozemskimi reelnimi odjemavci, kar ji daje možnost, da lahko izvršuje večje, direktne, varne in po danih razmerah tudi mnogo bolj ugodne nakupe in prodaje.

Nadalje naznanjamo, da bo Zveza najbrže tudi letošnjo jesen in zimo prodajala v dunajski veliki tržnici štajersko sadje.

Želeči v interesu štajerskih sadjarjev tudi v sadni trgovini ustvariti organizacijo, ki ima namen

pospeševati prodajo sadja enega ali večih sadjarjev na zadružni podlagi, se obračamo do vseh naših članov, oziroma članic s prošnjo, naj se te uvedbe poslužijo v kolikor se da veliki meri in nam že sedaj naznanijo, kako velik bo pridelek raznih vrst sadja v njihovem in po sosednjih krajih, da lahko pravočasno poskrbimo vse potrebno za redni prejem in oddajo prodajanega sadja.

Da si obojestransko zagotovimo prodano, oziroma kupljeno množino sadja, damo na željo tudi primeren predjem; o njega višini, pogojih in načinu prejema daje vsa potrebna pojasnila Vnovčevalnica za sadje pri Zvezi gospodarskih zadrug na Štajerskem v Gradcu, Franzensplatz 2/I.

III.

Zadružna vnovčevalnica živine pri Zvezi gospodarskih zadrug na Štajerskem.

Pregled ponudeb in naročil.

Pozor!

Od Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem ustanovljena posredovalnica za prodajo plemenske in rabne živine priobčuje spiske ponudeb in zahtev za plemensko in rabno živino (govedo, svinje, ovce, koze), da lahko stopijo interesenti med seboj v direktno tržno zvezo.

Niti kupec niti prodajavec nista s svojo prijavo obvezana, da bi morala živino prodati ali kupiti le s posredovanjem Zveze; to jima je popolnoma prepuščeno na prosto roko.

Delovanje posredovalnice in prejem ponudeb sta popolnoma brezplačna. Pač pa morajo vsi, ki se poslužujejo Zvezine posredovalnice, Zvezi nemudoma naznaniti, če so pripravljeno živino že prodali ali iskano kje drugje kupili.

Posredovalnica ne prevzame za pravilnost podatkov v ponudbah in glede zanesljivosti in poštenosti pozameznih strank nobene odgovornosti. Kupcem se priporoča, naj vprašajo z dopisnico, ali je živina še na prodaj, predno se peljejo k ponujavcu.

Zaradi formularjev za prijave in sploh vseh stvari, ki zadevajo označeno posredovalnico, naj se interesenti obrnejo naravnost na Zvezo gospodarskih zadrug v Gradcu, Franzensplatz 2/I.

Živinski sejmi, kise bodo meseca avgusta vršili v Gradcu.

Od 22. maja naprej se vrši začasno dva dni pred glavnim živinskim sejmom vedno kontumacijski živinski sejem za goveda.

Sejem z rogatino: 17., 24. in 31. avgusta.

Sejem z malo klavno živino: 18. in 25. avgusta.

Sejem z malo klavno živino se začne od 1. maja naprej že ob 7. uri zjutraj.

Ponudbe:

Luis Winter, Pirkwiesen, pošta Šmarje ob Pickelbachu, 6 mesecev starega in približno 60 *kg* težkega merjasca za 75 *K*; 10 mesecev starega, približno 90 *kg* težkega merjasca, 100 *kg* za 130 *K*; $2^1/_2$ leta starega in približno 200 *kg* težkega merjasca, 100 *kg* po 120 *K*.

Alexander pl. Mohrenschild v Edlingu pri Trofajah, simentalskega plemenskega bika, $2^1/_2$ leta starega; 2 simentalski plemenski kravi, približno 9 in 2 leti stari; 2 murodolski molzni kravi, breji in 1 težko brejo kobilo.

Graščinska uprava Baltahof, pošta Kumberg pri Gradcu, pincgavskega plemenskega bika, dobrega za skok, $1^3/_4$ leta starega, 460 *kg* težkega, za 580 *K*.

Koloman Kramer, Friedlhof v Eggersdorfu pri Gleisdorfu, sedaj v Gradcu, Kastellfeldgasse 15, kupuje molzne krave.

Prosimo, da se naj v bodoče pri ponudbah navede približna živa teža in cena.

Naročila:

Koloman Kramer, Friedlhof v Eggersdorfu pri Gleisdorfu, sedaj v Gradcu, Kastellfeldgasse 15, ponuja mleko.

Ponudba jajec za nasad.

Luis Winter v Pirkwiesen, pošta Šmarje ob Pickelbachu, oddaja za nasad po 13 *v* jajca sulmodolske in plymouthske pasme.

Tržna poročila.

Graško tržno poročilo.

Sejem s krmo in slamo od 31. julija do 6. avgusta 1911. Pripeljalo se je 32 vozov s 246 metrskimi stoti sena in 23 vozov s 185 metrskimi stoti slame, in je bil slabše obiskan ko pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kislo od *K* 3·80 do *K* 4·60, sladko od *K* 4·— do *K* 5·30; ržena slama od *K* 3·60 do *K* 4·20; pšenična slama od *K* 3·60 do *K* 4·—, ječmena slama od *K* —·— do *K* —·—; ovsena slama od *K* —·— do *K* —·—; ježna slama od *K* —·— do *K* -·—.

Sejem z rogato živino dne 10. avgusta 1911. Prignalo se je 150 volov, 124 bikov, 148 krav, 14 živih telet in - konj, pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnic.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: - volov, 24 bikov, — krav, — telet; na Gornje Štajersko: 29 volov, 24 bikov, 23 krav; Spodnje Štajersko: — volov, — bikov, — krav, — telet; Ptuj: — volov, — bikov, - krav, — telet; Predarlberško: 22 volov, 15 bikov, 20 krav, 7 telet; v Nemčijo: — volov, — bikov, — krav, — telet; Moravsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Švico: — volov, — bikov, — krav, — telet; Solnograd: — volov, — bikov, - krav, — telet; na Češko: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Trst: - volov, - bikov, — krav, — telet; Kranjsko: - volov, — bikov, — krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže. Klavni voli, tolsti od *K* 102·— do *K* 108·— (izjemoma *K* 112·—), poltolsti od *K* 92·— do *K* 96·—, suhi od *K* 84·— do *K* 90·—; voli za pitanje od *K* —·— do *K* —·—; klavne krave, tolste od *K* 80·— do *K* 92·—, poltolste od *K* 64·— do *K* 76·—, suhe od *K* 58·— do *K* 64·—; biki od *K* 88·— do *K* 100·—; dojne krave do 4. teleta od *K* —·— do *K* —·—; črez 4. tele od *K* —·— do *K* —·—; breje od *K* —·— do *K* —·—; mlada živina od *K* 84·— do *K* 100·—.

Sejem klavne živine dne 11. avgusta 1911. Zaklana živina: 760 telet, 1872 svinj, 8 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od *K* 1·40 do *K* 1·50; teleta Ia (izjemna cena) od *K* 1·52 do *K* 1·60; mlade svinje od *K* 1.60 do *K* 1·66; nemške mesne svinje od *K* -·— do *K* -·—; nemške pitanske svinje do *K* 1·52 do K 1·60; ogrske pitanske svinje Ia od *K* -·— do *K* -·—; ogrske pitanske svinje IIa od *K* 1·54 do *K* 1·62; mesne svinje od *K* 1·50 do 1·60; bosnjaške pitanske svinje, debele, od *K* -·— do *K* -·—; bosnjaške pitanske svinje, suhe od *K* -·— do *K* -·—; ovce od *K* 1·— do *K* 1·20; kozlički in jagnjeta od *K* -·— do *K* —·—. Cene nazaduje.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruza		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje . . .	50	11	—	9	—	8	50	11	—	9	50	—	—
Ormož .	50	10	50	8	50	7	—	8	—	9	—	8	—
Gradec .	50	—	—	9	60	9	30	8	80	—	—	—	—
Ljubno .	50	12	—	9	50	10	50	11	—	9	—	—	—
Maribor	50	11	—	8	—	8	—	8	50	9	—	9	—
Ptuj . .	50	11	—	8	50	8	50	9	—	9	—	—	—
Inomost	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celovec .	50	12	—	9	20	—	—	11	50	—	—	—	—
Ljubljana	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pešt . . .	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Solnograd	50	12	30	10	45	—	—	11	10	9	50	—	—
Dunaj .	50	11	80	9	30	8	95	9	65	8	78	—	—
Linc . . .	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislo		Rižena slama		Jezna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje . .	50	—	—	12	—	2	50	2	—	2	50	2	—
Ormož .	50	9	—	10	—	2	50	2	—	2	—	1	50
Gradec	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubno .	50	—	—	18	—	3	50	3	—	3	50	3	—
Maribor	50	9	25	11	50	2	25	—	—	1	75	1	25
Ptuj . .	50	—	—	—	—	3	50	2	90	3	70	2	50
Celovec .	50	12	75	—	—	2	75	1	75	2	—	1	50

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, zaznamovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 26. avgusta v Brežicah (svinjski sejem); na Bregu pri Ptuju*; v Ljubnem**, okr. Gornjigrad.

Dne 28. avgusta v Svečini, okr. Maribor; pri Sv. Trojici*, okr. Sv. Lenart v Slov. gor.; v Ribnici*, okr. Marnberg.

Dne 29. avgusta v Ormožu (sejem s ščetinarji); v Orešju**, okr. Brežice; pri Sv. Filipu**, okr. Kozje; v Žalcu**, okr. Celje; v Poljčanah**, okr. Slovenska Bistrica; pri Sv. Tomažu**, okr. Ormož; na Muti**, okr. Marnberg.

Dne 30. avgusta na Ptuju (sejem s ščetinarji); na Hajdini*, okr. Ptuj.

Dne 31. avgusta na Bregu pri Ptuju (svinjski sejem); v Konjicah*; v Lembergu*, okr. Šmarje pri Jelšah.

Dne 1. septembra v Gradcu (sejem z malo klavno živino); v Rogatcu (sejem s ščetinarji); na Žigrtovem, okr. Sevnica; na Spodnji Polskavi (svinjski sejem), okr. Slov. Bistrica; v Rogatcu (sejem s ščetinarji); v Arnačah**, okr. Šoštanj; v Št. Ilju v Slov. gor.**, okr. Maribor; v Trnovcu*, okr. Ptuj; pri Sv. Ilju pri Turjaku**, okr. Slov. Gradec; na Planini**, okr. Sevnica; v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 3. septembra v Št. Ilju v Slov. Goricah, okr. Maribor.

Dne 4. septembra v Zrečah**, okr. Konjice; na Tinjskem*, okr. Šmarje pri Jelšah; v Celju*; v Račah*, okr. Maribor; v Kamnici*, okr. Maribor; v Ormožu*; na Vuhredu, okr. Marnberg; v Zibiki**, okr. Šmarje pri Jelšah.

Dne 5. septembra v Ormožu (svinjski sejem); v Radgoni*; v Rogatcu*.

Dne 6. septembra v Dobjem*, okr. Kozje; na Ptuju (sejem s konji, govedom in ščetinarji); pri Sv. Pavlu pri Preboldu*, okr. Celje; v Lučah (sejem z drobnico), okr. Arvež.

Ponudba.

333—10

Imam šekasto **kravo, dobro molznico** z osmim teletom (4 tedne starim junčkom) in še z dobrim zobom. Brez teleta 15 do 16 *l* mleka na dan. Cena 425 *K*, in 1 samec, 11 mesecev star, bele barve, 128 *cm* visok in 145 *cm* širok, cena 150 *K*. **Franc Planine,** kmet na Libni 9, pošta **Videm** na Štajerskem.

Lekarnarja A. Thierryja balzam

edino pristen z zeleno nuno kot varstveno znamko. Postavno zavarovan.

Vsako ponarejanje, posnemanje in prodaja **drugega balzama** z varljivimi znamkami s kazensko zasleduje in strogo kaznuje. — Ta balzam je zanesljivo sredstvo pri vseh boleznih dihal, kašlju, hračenju, hripavosti, katarju golta, prsnih bolečinah, pljučnih boleznih, posebno pri influenci, boleznih v želodcu, vnetju jeter in vranice, pomanjkanju apetita, slabi prebavi, zapeklosti, bolečih v zobeh in ustih, trganju po kosteh, opeklinah, prišču i. t. d. 12/2 ali 6/1 ali 1 velika specijalna steklenica *K* 5.60.

Lekarnarja A. Thierryja edino pristna **centifolijska maža** zanesljivo sredstvo pri ranah, oteklinah, vnetjih, tvorih, odstrani vse

tuje stvari iz telesa in večkrat prihrani zelo boleče operacije. Pomaga celo pri zelo starih ranah i. t. d. 2 lončka staneta 3 *K* 60 v. Dobi se v lekarni pri angelju varhu **Adolfa Thierryja v Pregradi pri Rogatcu.** Tudi v večini apotek, na veliko pa v trgovinah z medicinskimi drogami. 224a—10

Mlinsko kamenje

zmesno, belo, surščno, vsake mere, najboljše rude, nizke cene. Iz 8 lastnih kamenolomov, ki se razlikujejo po trdoti in sestavi. — Naroča se neposredno pri

Francu Leskovšeku, kamnoreški mojster v Št. Jurju ob južni železnici. 317—4

Opozarja se pred prekupci, kateri tudi pravijo, da imajo svoje kamenolome.

Ako krave ostajajo jalove

ako zmečejo, če imajo sramnico otečeno, pordečelo ali obloženo s sluznato-gnojnimi mozolci, so zbolele skoro gotovo za materničnim vnetjem. Hitra pomoč je tukaj neobhodno potrebna, da se zabrani okuženje tudi ostale živine. Hitro in sigurno učinkuje „Bissulin“, kojega pa mora predpisati živinozdravnik. **H. Trommsdorff,** tovarna za kemične izdelke, **Aachen.** 248—6

1 do 2 vinarja je obratnih stroškov na uro in HP pri mojih patentiranih **oljnih motorjih z visokim tlakom** od 16 HP naprej. — **4 do 5 vinarjev** : pri : mojih **Petrolin motorjih in lokomobilah** : kakor 2 do : 10 HP tudi pri **stoječih motorjih.**

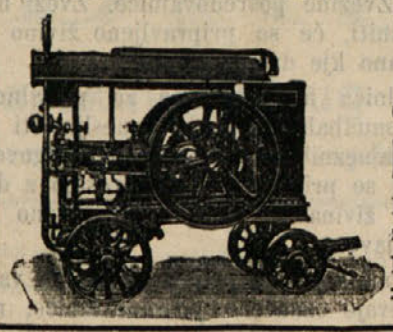

Tovarna za motorje 217—12

J. Warchalowski

DUNAJ, III., Paulusgasse 1.

Na tisoče motorjev v rabi. Ceniki zastonj. Ugodni pogoji za plačevanje. Na razpolago tudi že rabljeni petrolin motorji.

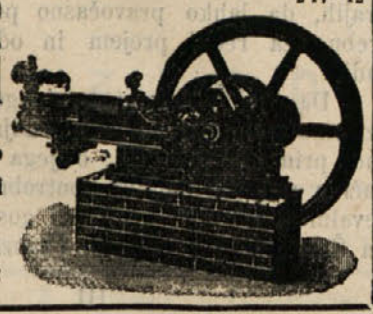

Najnovejše in najboljše

Škropilnice za gnojnico,

tudi prevozne, za škropljenje in napolnjevanje sodov. Ne rjavijo in ne zamrznejo. Vodoravno nesejo do 20 *m*. Ceniki gratis in franko.

Prva moravska tvorn ca za vodovode in sesaljke

Ant. Kunz, c. in k. dvorni dobavnik. **Mähr.-Weißkirchen.** 181—24

Oznanila

v „Gospodarskem Glasniku“ dosežejo pri veliki izdaji največjo razširjatev.

Mnogo denarja si prihranite

če si naročite sukno in modne snovi naravnost iz tovarne za sukno pri tvrdki 322—4

Milice Tomec, Humpolec, Češko.

Vzorci se pošiljajo zastonj na ogled, če se piše po nje.

„TITANIA“

brzoparilnik za živinsko krmo

je cel iz kovanega železa in jeklenih ploč ter radi tega nepokvarljiv.

Neprekosano hitro razvitje pare. Kuri se lahko s čim koli.

Prihranite 70% kuriva. Pošiljamo na poskušnjo. 320—10

Več tisočev v porabi. Iščejo se zastopniki. Zahtevajte cenik' število 132.

Tovarna za stroje Titania-Werke, Wels.

Glavno zastopništvo za Štajersko

Franc Asen, Gradec

Mariengasse št. 22.

Posebna tovarna strojev za košnjo, obračanje sena, brzoparilnikov, posnemalnikov, pralnih strojev, valov za likanje perila, pomivalnih miz i. t. d., i. t. d.

Za umno jesensko gnojenje

s katerim hočemo doseči popolne pridelke, treba pravočasno

kalijeve soli

za zimska žita in travnike. Fosforjeva kislina in dušec ne moreta sama nikdar narediti največjih pridelkov.

KAJNIT

in **koncentrirane kalijeve soli** pošiljajo vse kmetijske zadruge, podružnice c. k. kmetijske družbe in **Zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem** v Gradcu, Franzensplatz 2. 325-3

Pojasnila in nasvete o porabi vseh umetnih gnojil daje brezplačno

kmetijska posredovalnica kalijevega sindikat a na Dunaju VIII/1, Skodagasse 8.

Izvirna „Melotte“

je v alpskih deželah najbolj priljubljena in razširjena

mlečna centrifuga.

Močno in solidno narejena Posname izborno in ne potrebuje nobenih popravil. Ker je zelo preprosta, lahko dela vsak otrok ž njo. Zajamčen je najboljši uspeh in najbolj natančen posnetek.

Konkurenčne stroje zamenjujemo za „Melotte“ **Model 1909 je v marsičem zboljšan.** 45—12 Dobri zastopniki zaželjeni.

Melotte-Werke, Dunaj, IV. Mayerhofg. 16.

Le Kometovi mlini

so dandanes najboljši za dobivanje debele in fine melje, ker so opremljeni s Hellerjevimi umetnimi mlinskimi kameni, kojih ni treba nikdar ostriti in kojih kakovost je neprekosljiva. Priporočamo nadalje brusne kamne vsake vrste v najboljši kakovosti.

Prva tovarna za umetne mlinske kamne in gradnjo mlinov v Sandovu pri Češki-Lipi.

Komanditna družba E. J. Heller.

Iščejo se zastopniki. 415b/10—24

Superfosfati

rudninski in živalski, so preskušeno najzanesljivejša in najcenejša fosforjeva gnojila za vsakovrstno

zemljo.

Vsebina strogo zajamčena!

Jamči najhitrejše učinkovanje in najbogatejše pridelke! 11—12

Za jesensko setev neobhodno potrebno!

Nadalje ponuja **amonijakove, kalijeve, soliterne superfosfate** iz vseh skladišč za umetna gnolija in pri trgovcih z umetnimi gnojili, kakor po kmetijskih družbah in zadrugah.

Pisarna v Pragi, Příkopi 17.

Gospode naročevavce

uljudno prosimo, naj se pri kupovanju blagovolijo sklicevati na naš list.

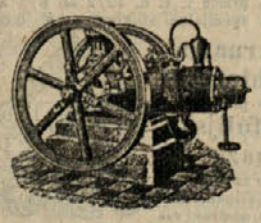

Stotine zadovoljivih naprav že v obratih.

Ceniki in proračuni brezplačno.

288—3

CLIMAX motorji za surovo olje in lokomobile.

Najcenejši za kmetijstvo, industrijo in obrt.

Motorji z visokim tlakom.

Stroški za kurjavo na HP in uro od 1 *v* naprej.

Brez nevarnosti eksplozije. Brez kontrole finančne oblasti. Potrebuje malo vode.

BACHRICH & Co., Dunaj, XIX/6

Heiligenstädterstraße 83 La.

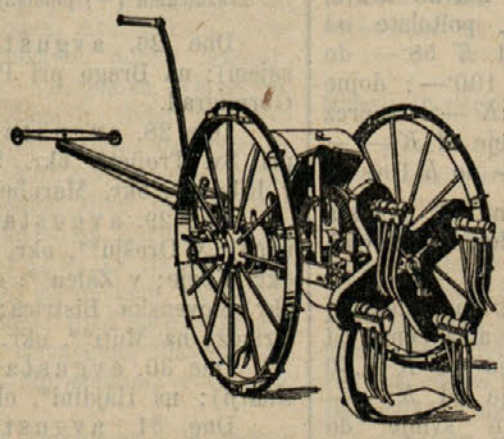

Za izkopavanje krompirja je stroj

„Welt“-Roder

Model 1911. 278—5

neizogibno potreben za vsakega kmetovavca! Enostavna in solidna konstrukcija, sestava, ki se ne da pogubiti. Za vsako zemljo, globino in širino priročen. Ni pretežek, dela se ž njim lahko, čisto in hitro, kar potrjujejo mnoga priznanja. Zahtevajte, da se Vam pošlje brezplačno cenik o „Welt“-Roderju št. 578 od tvrdke

Ph. Mayfarth & Co.

Wien, II., Taborstraße 71.

680 prvih daril, zlatih kolajn i. t. d. — 1500 delavcev in uradnikov. — Preprodajavci in zastopniki se iščejo.

Urejuje Franc Holz, tajnik kmetijske družbe na Štajerskem. — Prevaja na slovensko dr. J. Glonar. — Zalaga c. kr. kmetijska družba štajerska. — Tiska „Leykam“ v Gradcu